

Sygn. akt III AUz 132/19

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSA Teresa Suchcicka (spr.)

Sędziowie SA Bożena Szponar - Jarocka

SA Alicja Sołowińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 30 października 2019 r. w B.

sprawy z odwołania H. K.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

o wysokość emerytury policyjnej i policyjnej renty inwalidzkiej

na skutek zażalenia H. K. od postanowienia Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 30 września 2019 roku (sygn. akt IV U 2195/19)

postanawia :

uchylić zaskarżone postanowienie.

SSA Bożena Szponar - Jarocka SSA Teresa Suchcicka SSA Alicja Sołowińska

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 września 2019 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie zawiesił na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. postępowanie w sprawie. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, iż z urzędu posiada wiedzę o toczącym się postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, którego wynik może mieć wpływ na przedmiotowe rozstrzygnięcie. Z informacji znajdujących się na stronie internetowej Trybunału Konstytucyjnego jednoznacznie wynika, że przed tym Sądem zawiśła sprawa o sygn.: P 4/18, której przedmiotem jest udzielenie odpowiedzi na pytanie prawne, czy: art. 15c, art. 22a oraz art. 13 ust. 1 lit. 1c w związku z art. 13 b ustawy z 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w związku z art. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. są zgodne z art. 2, art. 30, art. 32 ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP - z uwagi na ukształtowanie regulacji ustawowej w sposób ograniczający wysokość emerytury i renty, mimo odpowiedniego okresu służby, w zakresie, w jakim dokonano tą regulacją naruszenia zasady ochrony praw nabytych, zaufania obywatela do państwa prawa i stanowionego przez niego prawa, niedziałania prawa wstecz, powodującego nierówne traktowanie części funkcjonariuszy, w porównaniu z tymi, którzy rozpoczęli służbę po raz pierwszy po dniu 11 września 1989 r., skutkując ich dyskryminacją, jak również czy art. 1 i 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o

zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin są zgodne z art. 2, art. 7, art. 95 ust. 1, art. 96 ust. 1, art. 104, art. 106, art. 109 ust. 1, art. 119, art. 120, art. 61 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji RP, z uwagi na sposób i tryb uchwalenia zaskarżonych przepisów oraz wątpliwości, czy spełnione zostały merytoryczne przesłanki do ich uchwalenia. Biorąc pod uwagę okoliczność, że zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja została wydana w oparciu o powołane przepisy prawa, Sąd doszedł do przekonania, że w niniejszej sprawie zaszły podstawy do zawieszenia postępowania.

We wniesionym na to postanowieniu zażaleniu odwołująca podniosła, iż nieuzasadnione jest zawieszenie postępowania, a tym samym bezzasadne ograniczenie jej prawa do sądu, o którym mowa w art. 45 Konstytucji RP. Zgodnie z cytowanym wyżej art. 45 ust. 1 Konstytucji „Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd”. Określone w tym przepisie prawo do Sądu jest jednym z praw osobistych, jako prawo człowieka gwarantujące jego godność, wolnościowy status, poczucie bezpieczeństwa i stwarzające odczucie przebywania pod opieką prawa, na którego straży stoją właśnie sądy.

Podnosząc tak sformułowane zarzuty H. K. wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Zaskarżonymi w sprawie decyzjami z dnia 21 lipca 2017 r. na podstawie art. 15c w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...)Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r., poz. 708 z późn. zm.), Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. ponownie ustalił H. K. wysokość emerytury i renty policyjnej.

Postanowieniem z dnia 24 stycznia 2018 r., Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie o sygn. akt XIII 1 U 326/18 zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym, czy zastosowane w zaskarżonych decyzjach przepisy ustawy z 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) są zgodne z Konstytucją RP. Sprawa zarejestrowana została w Trybunale Konstytucyjnym pod sygnaturą P 4/18, jednakże nie wyznaczono terminu rozpoznania pytania prawnego (notatka urzędowa z dnia 2.07.2019 r. w sprawie III AUa 69/19).

Sąd pierwszej instancji uznał, iż rozstrzygnięcie tego zagadnienia prawnego będzie miało wpływ na wynik niniejszej sprawy i na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. zawiesił postępowania w sprawie. Zgodnie z tym przepisem sąd może zawiesić postępowanie z urzędu jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym albo Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Wprowadzając regulację zawartą w tym przepisie, intencją ustawodawcy było dopuszczenie możliwości zawieszenia postępowania cywilnego w sytuacji, w której rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym. Powyższa podstawa zawieszenia obejmuje zarówno przypadek, w którym to sąd orzekający zwrócił się z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, jak i przypadek, gdy z pytaniem takim wystąpił inny sąd, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem. Słusznie Sąd Okręgowy wskazał, iż zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 §1 pkt 3¹ k.p.c., a zatem w związku z postępowaniem toczącym się przed Trybunałem Konstytucyjnym albo Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest fakultatywne. Nawet zatem jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku toczącego się postępowania, ustawa nie wymaga od sądu rozpoznającego sprawę zawieszenia postępowania, dając w tym zakresie samodzielność w podjęciu takiej decyzji. Chodzi zatem o to, aby decyzja o zawieszeniu postępowania nie zapadała mechanicznie, ale w uwzględnieniu konkretnych okoliczności sprawy. Nie bez znaczenia w tym zakresie jest

nie tylko ścisły związek rozstrzygnięcia Trybunału z przedmiotem postępowania, ale znaczenie ma to, czy w sprawie nie zgłoszono innych zarzutów i roszczeń, których rozstrzygnięcie nie pozostaje już w takim związku, jak też znaczenie ma sam charakter sprawy. Nie można bowiem nie zauważyć, iż prawo strony dostępu do Sądu i rozpoznania jej sprawy w rozsądnym terminie, gwarantowane art. 6 ust 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w dniu 4 listopada 1950 r. w R. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) i art. 45 Konstytucji RP jest szczególnie akcentowane w sprawach, w których przedmiotem są świadczenia mające istotne znaczenie dla egzystencji ubezpieczonych (emerytury, renty, wynagrodzenia za pracę). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w S. na tle art.6 ust.1 wspomnianej Konwencji sprawy dotyczące źródeł utrzymania należą do spraw o szczególnym znaczeniu dla strony (ubezpieczonego) i konieczne jest aby postępowanie w tych sprawach toczyło się szczególnie szybko (por. m.in., O. przeciwko Austrii, wyrok z 28 czerwca 1990 r., § 72; C. przeciwko W., wyrok z 24 maja 1991 r., § 17; L. przeciwko Polsce wyrok 19 października 2004 r. Skarga nr (...) § 34; M. przeciwko Polsce, wyrok z 14 września 2004 r. skarga nr (...)).

W kontekście powołanej przez Sąd Okręgowy przyczyny zawieszenia postępowania tj. oczekiwania na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego trzeba też zauważyć, iż w orzecznictwie (...) przyjęty jest pogląd, że jeżeli przyczyną przewlekłości postępowania (nierozpoznania sprawy w rozsądnym terminie) jest oczekiwanie na rozstrzygnięcie w innej sprawie, a zatem jeżeli zwłoka w rozpoznaniu jest skutkiem opieszałości innego Sądu niż sąd orzekający w danej sprawie, to nie jest to wystarczającym usprawiedliwieniem przewlekłości postępowania, w sprawie sądu orzekającego oczekującego na orzeczenie innego sądu (por. w tym zakresie wyrok (...) z 7 lipca 2009r. w sprawie W. i P. przeciwko Polsce, skarga Nr (...) i (...)).

Rozpoznając przedmiotowe zażalenie należało zatem wziąć pod uwagę wszystkie te wyżej wskazane okoliczności, w szczególności i to, że skarżąca w odwołaniu od zaskarżonej decyzji niekonstytucyjność przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...), ale również w zażaleniu podniosła, iż jest osobą niepełnosprawną (II grupa inwalidzka), schorowaną. Ma 68 lat lecz się u kardiologa, endokrynologa i ortopedy. Obecnie otrzymuje 986 zł emerytury, renty zaś została pozbawiona. Kwota ta nie wystarcza na wszystkie potrzeby, po opłaceniu rachunków zostaje jej 180 zł na miesięczne utrzymanie. Należy też zauważyć w kontekście przytoczonego wyżej orzecznictwa (...), iż niewyznaczenie dotychczas przez Trybunał Konstytucyjny terminu rozpoznania pytania prawnego w sprawie P 4/18 prowadzi do faktycznego uniemożliwienia odwołującemu – prawidłowego określenia wysokości świadczenia i pozbawia go dostępu do Sądu i rozpoznania sprawy o wysokość świadczenia w rozsądnym terminie (bez nieuzasadnionej zwłoki). Taki stan rzeczy może zatem prowadzić do naruszenia zarówno art. 6 wspomnianej wyżej Konwencji, art. 45 Konstytucji i RP jak i rodzić konsekwencje przewidziane w przepisach ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z 2016 r. poz. 1259 ze zm.). Analizując przesłanki do zawieszenia postępowania należy również mieć na uwadze, że z mocy art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. ma ono charakter fakultatywny, zaś przedmiotowa sprawa toczy się od listopada 2017 r.

W tym stanie rzeczy zaskarżone postanowienie na mocy art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. podlegało uchyleniu.

SSA Bożena Szponar – Jarocka SSA Teresa Suchcicka SSA Alicja Sołowińska

(...)

(...)

(...)

(...)